

1-GİRİŞ

Organik kimya tepkimeleri; statik ve dinamik tepkimeler olmak üzere ikiye ayrılabilir. Statik organik kimya moleköl yapılarıyla, dinamik organik kimya tepkimelerle ilgilenir. Organik tepkime mekanizması, tepkimeye giren bileşiklerle son ürünlerin arasındaki adımların nasıl olduğunu, bu adımlarda bağların nasıl koptuğu, hangi yeni bağların ne şekilde oluştuğunu bize sunan ve tepkimelerin hangi ürünlere dönüşeceği hakkında bilgi veren bir alandır.

Organik tepkime mekanizmasında; elektronik etki (indüktif etki ve rezonans etkisi), hacim (sterik) etkisi gibi kavramlarla birlikte, hiperkonjugasyon, tautomeri, asitlik-bazlık, bağ gerginliği, aromatiklik, antiaromatik gibi kavramlar önem taşır.

Tepkimenin istenip istenmediği, yarışan tepkimelerde hangi ürün veya ürünlerin tercih edileceği yukarıdaki üç temel etkenle (indüktif etki, rezonans etkisi ve hacim etkisi) ilgili olarak, enerji alış-verişi ile yakından ilgilidir. Bunun nedeni, bileşiklerin daha kararlı yani daha düşük enerji seviyeli bileşiklere dönüşmek istemeleridir.

Organik tepkimeler aşağıdaki gibi üç temel sınıfa ayrılabilir;

1. Yer değiştirme (Süstitution) tepkimeleri,
2. Katılma (Adition) tepkimeleri,
3. Ayrılma (Elimination) tepkimeleri.

Bu üç tepkime türü de iyonik (elektronseven, çekirdekseven) veya radikalik mekanizma üzerinden gerçekleşebilir.

Yukarıda verilen tepkime türlerine ilave olarak;

4. Çevrilme (yeniden düzenlenme (rearrengement)) tepkimeleri,
5. Halkalaşma (Cyclization) tepkimeleri,
6. Yükseltgenme-indirgenme (Redoks) tepkimeleri,

7. Özel tepkimeler: fotokimya ve organik elektrokimya gibi de sınıflama genişletilebilir.